

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 5715/2020
03.03.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Драгане Бољевић и Катарине Манојловић Андрић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Радоња Дубљевић, адвокат из ..., против тужених ББ из ... и ВВ из ..., чији је заједнички пуномоћник Славица Росић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 789/20 од 18.08.2020. године, у седници већа одржаној дана 03.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 789/20 од 18.08.2020. године.

ОДБИЈА СЕ, захтев тужених за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Крагујевцу П 3/17 од 18.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди: 1. да је смрћу ГГ као даваоца издржавања дана 13.11.2000. године престао да важи уговор о доживотном издржавању Р 269/88 од 19.02.1988. године Општинског суда у Крагујевцу, закључен са ДД као примаоцем издржавања; 2. да заоставштину пок. ДД, бивше из ... чини имовина уписана у ЛН ... КО ..., таксативно наведена у том ставу под тачком два; 3. да тужиле по основу законског наслеђа има право својине на непокретности описаној у претходном ставу, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се утврди да је ништав и да не производи правно дејство уговор о доживотном издржавању Р 269/88 од 19.02.1988. године, закључен између ДД као примаоца

издржавања и ГГ као даваоца издржавања, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезана је тужила да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 520.755,00 динара, а у случају неисплате истих у року од 15 дана са законском каматом од извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 789/20 од 18.08.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужиле и пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 3/17 од 18.11.2019. године, потврђена.

Против правноснажне другостепене пресуде тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужени су дали одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиле није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Других битних повреда одредаба парничног поступка из наведене законске одредбе, која би могла представљати основ за уважавање ревизије тужиле, нема.

Према утврђеном чињеничном стању, тетка тужиле, сада покојна ДД, као прималац издржавања, закључила је уговор о доживотном издржавању дана 05.12.1988. године, оверен пред Општинским судом у Крагујевцу, Р 269/88 дана 19.02.1988. године, са сада покојном ГГ, даваоцем издржавања, која јој је била комшиница и пријатељица и која је и пре закључења уговора помагала у свему што јој је било потребно. Након закључења уговора о доживотном издржавању, ГГ је прешла да живи код ДД. Давалац издржавања, сада покојна ГГ је своје уговорне обавезе уредно извршавала све до октобра месеца 2000. године, када се разболела, а преминула је 13.11.2000. године. Тужени, деца даваоца издржавања, наставили су и након смрти своје мајке ГГ, да испуњавају уговорне обавезе, а код сада пок. ДД дошла је и њена рођака ЂЂ из ... . ДД, прималац издржавања, преминула је 27.11.2000. године, дакле 14 дана након смрти ГГ, даваоца издржавања. У том периоду тужила је живела у ..., радила у ..., због потреба професионалног усавршавања и пословних обавеза боравила је у ... . Своју покојну тетку ретко је посећивала и притом се задржавала кратко. Иза смрти покојне ДД и ГГ вођен је оставински поступак пред Општинским судом у Крагујевцу, а тужила је била присутна констатацији од стране суда да је ГГ (давалац издржавања) преминула 14 дана пре ДД (прималац издржавања), али да је ГГ за живота испунила своје уговорне обавезе, а по њеној смрти ту обавезу преузела су њена деца, овде тужени ББ и ВВ, након чега је тужила дала наследничку изјаву да признаје законску важност уговора о доживотном издржавању, да исти не оспорава и да признаје право наслеђа по наведеном уговору правним следбеницима – законским наследницима покојне ГГ, овде туженима. Након доношења оставинског решења 1 О-3400/19 од 08.11.2019. године, којим су тужени оглашени за законске наследнике иза

смрти мајке покојне ГГ, на по $\frac{1}{2}$ на имовини која је била предмет уговора о доживотном издржавању, извршили су упис исте у Катастар непокретности. Тужиља је тужбу у овој парници поднела 29.09.2016. године.

На основу тако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили као неоснован тужбени захтев тужиље.

Тужиља основним тужбеним захтевом не спори да је предметни уговор о доживотном издржавању закључен у смислу одредбе члана 194. Закона о наслеђивању и да је давалац издржавања за живота у свему извршила своје уговорне обавезе, али сматра да је предметни уговор о доживотном издржавању престао да важи смрћу даваоца издржавања.

Одредбом члана 204. став 1. Закона о наслеђивању прописано је да после смрти даваоца издржавања његове обавезе прелазе на његовог брачног друга и потомке који су позвани на наслеђе, ако пристану.

Из наведене законске одредбе произилази да у случају смрти даваоца издржавања, ако његови потомци (који су га наследили) пристану да преузму обавезу издржавања, уговор остаје на снази, при чему се прималац издржавања не може противити, изузев што може тражити раскид по одредби члана 201. и 202. Закона о наслеђивању. Међутим, ако су даваоца издржавања наследила лица која нису његов брачни друг и потомци, онда уговор о доживотном издржавању престаје по самом Закону, али и ти наследници могу преузети уговорне обавезе, с тим што тада они треба са примаоцем издржавања да закључе нови уговор, с обзиром да је смрћу даваоца издржавања *ex lege* престало дејство ранијег уговора.

У конкретном случају утврђено је да су тужени, који су и раније помагали уговорним странама као деца даваоца издржавања, преузели обавезу издржавања примаоца издржавања и да су је испунили у наредних 14 дана, колико је после смрти даваоца издржавања живела прималац издржавања, те да сходно члану 204. став 1. Закона о наслеђивању они нису били у обавези да са примаоцем издржавања закључе нови уговор о доживотном издржавању, што ни тужиља у оставинском поступку иза смрти уговорних странака није оспорила.

Евентуалним тужбеним захтевом тужиља тражи да се утврди да је ништав предметни уговор о доживотном издржавању, сходно одредби члана 103. Закона о облигационим односима и да исти не производи правно дејство, јер је давалац издржавања остварила корист, с обзиром да је за време трајања предметног уговора становала у стану примаоца издржавања, па је истим извргнут смисао одредбе члана 194. Закона о наслеђивању.

Одредбом члана 194. Закона о наслеђивању прописано је да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га, као накнаду за то, издржава и да се брине о њему

до краја његовог живота и да га после смрти сахрани (став 1.); прималац издржавања уговором може обухватити само ствари или права постојећа у тренутку закључења уговора (став 2.); ако што друго није уговорено обавеза издржавања нарочито обухвата обезбеђење становања, хране, одеће и обуће, одговарајућу негу у болести и старости, трошкове лечења и давања за свакодневне уобичајене потребе.

Одредбом члана 103. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да је уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ништав, ако циљ повређеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако Закон у одређеном случају не прописује што друго.

Уговор о доживотном издржавању се закључује с обзиром на личност уговорника, што је посебно изражено у случају када обавеза даваоца издржавања не подразумева новчано давање, већ лично ангажовање (брига) о примаоцу издржавања, а што је била обавеза сада пок. ГГ и по предметном уговору (обезбеђивање тужиљи хране, одговарајуће неге у болести и старости, одржавање уредне личне хигијене и уредног животног простора, набавку грева и друго). За такав уговор знатно више него за уговоре друге врсте пресудно је да постоји поверење уговорних страна једна према другој, а посебно поверење у другу страну оне стране која је слабија и рањивија (прималац издржавања) због смањених животних способности сваке врсте и нарушеног здравља у позном животном добу пресудно је да је слабија уговорна страна уверена да друга страна мари за њену добробит, да је не схвата као просту обавезу и посао, већ да је посматра као биће у невољи коме су пажња и старање неопходни и да буде сигурна да ће јој се друга страна наћи онда када јој је то потребно. Управо ради потребе примаоца издржавања, сада покојне ДД, да јој давалац издржавања, сада покојна ГГ, буде даноноћно доступна и присутна ради пружања помоћи, постигнут је договор међу уговорним странама (иако није наведен у уговору) да се одмах након закључења уговора давалац издржавања пресели код примаоца издржавања.

Због наведеног правилан је закључак нижестепених судова да предметни уговор о доживотном издржавању није закључен противно принудним прописима и јавном поретку и добрим обичајима, због чега нема места примени члана 103. Закона о облигационим односима.

Са изнетих разлога, неосновани су ревизијски наводи да је побијана пресуда донета погрешном применом материјалног права.

Остали ревизијски наводи којима се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања нису разматрани, јер не представљају ревизијски разлог из одредбе члана 407. став 2. ЗПП.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке пресуде.

Трошкови одговора на ревизију не представљају потребне трошкове ради вођења парнице у смислу одредбе члана 154. став 1. ЗПП, па је овај суд одлучио као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа-судија,
Марина Милановић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић